

CNP nieuwsbericht bezoek Indiase partners

Op 23 mei spraken deelnemers aan het Initiatief TruStone en de pilotprojecten over maatschappelijk verantwoord inkopen van natuursteen met Indiase partners van de NGOs Arisa en Coalitie Stop Kinderarbeid.

Nederland en Vlaanderen zijn belangrijke importeurs van natuursteen uit India. De winning en verwerking van natuursteen gebeurt in India regelmatig onder slechte omstandigheden. Bedrijven zoals Beltrami en Arte di Granito zijn al actief betrokken bij projecten om kinderarbeid te bestrijden. Met het Initiatief TruStone en de pilotprojecten bundelen Nederlandse en Vlaamse partijen en bedrijven nu hun krachten. Het gesprek met de Indiase partners leverde waardevolle lessen op om invulling te geven aan die gezamenlijke aanpak.

Zeven belangrijke lessen zijn:

1. Initiatieven vallen in vruchtbare aarde

Er is in India veel in beweging. Nog maar enkele jaren geleden werd kinderarbeid niet als een probleem beschouwd. Mede als gevolg van druk uit het westen is dat aan het veranderen. Binnen gemeenschappen neemt het besef toe dat kinderen recht hebben op scholing. De Indiase overheid heeft een nationaal actieplan bestrijding kinderarbeid opgesteld. Nog steeds is kinderarbeid wijdverbreid en worden (lokale) wetten niet gehandhaafd, maar westerse bedrijven die problemen als kinderarbeid willen aanpakken kunnen rekenen op steeds meer steun.

Er zijn in India diverse overheidsinitiatieven waar werknemers in de groeven aanspraak op kunnen maken. Maar omdat ze de taal niet machtig zijn of überhaupt niet kunnen lezen of schrijven hebben ze hulp nodig om hiervan gebruik te maken. Buitenlandse initiatieven waarbij lokale NGO's betrokken worden, maken het mogelijk om mensen voor te lichten en te helpen formulieren in te vullen. Dit maakt voor de lokale arbeiders al snel veel verschil, zonder dat het de kostprijs structureel opdrijft.

2. Aandeel is klein, maar impact is groot

Van de natuursteen die in India wordt gewonnen is het grootste deel bedoeld voor binnenlands gebruik; bij sommige steensoorten meer dan 90%. Toch betekent dat niet dat de impact van westerse initiatieven gering is. De marges op natuursteen voor export zijn namelijk veel hoger dan die op natuursteen voor binnenlandse gebruik. Als westerse afnemers sociale voorwaarden stellen dan is dat voor Indiase leveranciers wel degelijk van belang.

3. Afvinken helpt niet, praten wel

Keurmerken en certificeringen hebben effect, maar bieden weinig garanties. Risico is bovendien dat door het 'afvinken' van eisen een plafond wordt gecreëerd in plaats van een basis voor verdere ontwikkeling. In gesprek gaan met eigenaars en werknemers van groeves en fabrieken draagt bij aan een gedeeld besef dat met een gezamenlijke aanpak het mogelijk is om omstandigheden daadwerkelijk te verbeteren. Door het gesprek aan te gaan wordt het de partijen in de keten ook duidelijk dat je het als importeur een belangrijk thema vindt, en dat het niet alleen om kwaliteit en laagste prijs te doen is.

4. 'Kinderen naar school' is een positieve boodschap

Er zijn ervaringen dat bedrijven die over kinderarbeid begonnen, werden geweerd van het terrein van een fabriek of groeve. Het idee dat kinderen recht hebben op scholing en wint snel terrein. Samenwerken aan kinderarbeidvrije zones is steeds vaker een positieve boodschap die poorten opent in plaats van sluit. Zeker als tegelijkertijd wordt gewerkt aan het opbouwen van een vertrouwensband tussen afnemer en leverancier, zijn problemen goed bespreekbaar. In de afgelopen 15 jaar is al veel ervaring opgedaan met het opzetten van kinderarbeidvrije zones en is dit concept, dat in India ontwikkeld werd, inmiddels naar vele andere landen (o.a. in Afrika) 'geëxporteerd'. Het motto 'School is the best place to work for a child' wordt ook door veel overheden in India en Afrika opgepakt als ontwikkelingsdoel.

5. Praat niet alleen met de fabriek of groeve maar ook met de gemeenschap

Als de aanpak zich richt op één specifieke groeve dan gebeurt het niet zelden dat problemen zoals kinderarbeid zich verplaatsen naar andere groeves in hetzelfde gebied. Lokale gemeenschappen moeten daarom worden betrokken bij het gesprek over en de aanpak van problemen. Gemeenschappen helpen om systemen op te bouwen om bijvoorbeeld te monitoren of kinderen naar school gaan, draagt ertoe bij dat de norm in die gemeenschap structureel hoger komt te liggen.

6. Vorm partnerschappen om meer impact te hebben

Voor bedrijven, zeker MKB-ers, kan het moeilijk zijn om het gesprek aan te gaan met werknemers en met lokale gemeenschappen. Bedrijven kunnen ook niet heel vaak of lang ter plekke zijn, waardoor het ook het lastig is om de voortgang te volgen of te controleren of ter beschikking gestelde middelen ook daadwerkelijk worden besteed zoals die zijn bedoeld. Partnerschappen met lokale organisaties kunnen hierin veel betekenen. Partijen die deelnemen aan het Initiatief TruStone, zoals NGOs en vakbonden, kunnen voor bedrijven contacten leggen met lokale organisaties.

7. Complexe problemen vragen om een stapsgewijze en gebiedsgerichte aanpak

Kinderarbeid en uitbuiting komen vooral veel voor onder migrantenarbeiders. Migranten uit het noorden die in het zuiden werken spreken vaak een andere taal. Omdat leraren die hun taal spreken vaak niet beschikbaar zijn is het risico van kinderarbeid groot. Migranten hebben vaak ook weinig kennis van overheidsprogramma's waar zij aanspraak op kunnen maken of van verzekeringen die ze kunnen afsluiten, waardoor uitbuiting op de loer ligt. Zulke complexe problemen vragen om een gebiedsgerichte en stapsgewijze aanpak. Klein beginnen en samenwerken met lokale NGO's om uitrol over een groter gebied te realiseren kan zelfs bij zulke complexe problemen heel effectief zijn.

Ten slotte: maatschappelijk verantwoord ondernemen ondersteund door overheid

Als bedrijf (of groepje bedrijven) hoef je het niet alleen te doen. Via de RVO maakt het Ministerie van Buitenlandse Zaken subsidiegelden beschikbaar om bijvoorbeeld in India of Afrika een samenwerking met lokale NGO's aan te gaan, zodat mensen voorgelicht kunnen worden en de werkelijke problemen – waarvan kinderarbeid vaak slechts een symptoom is – aangepakt kunnen worden.

